

It has been noted that the State Migration Service of Ukraine is the main subject of counteraction to administrative offenses of foreigners, as a special category of subjects in Ukraine. Other public administration bodies (state bodies, local self-government bodies and representative bodies) contribute to overcoming the relevant negative phenomena.

Attention has been paid to the issues of determining the essence of counteraction to administrative offenses of foreigners in the activities of the State Migration Service of Ukraine. It is indicated that the essence of counteraction to administrative offenses of foreigners in the activities of the State Migration Service of Ukraine is a set of interrelated purposeful actions of the State Migration Service of Ukraine (its officials from persons) aimed at the development and implementation of measures related to the prevention, detection, restriction and elimination of phenomena and processes determining administrative migration offenses of foreigners in Ukraine.

Keywords: *state migration service, illegal migration, counteraction, foreigner, administrative offenses.*

УДК 342.95+351.9

DOI: 10.31733/2078-3566-2022-2-150-156

Віталій ШЕВЧУК

аспірант

*(Дніпропетровський державний університет
внутрішніх справ, м. Дніпро, Україна)*

ПОНЯТТЯ, ЗМІСТ ТА ФОРМИ ГРОМАДСЬКОГО КОНТРОЛЮ ЗА ДІЯЛЬНІСТЮ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ

У статті наведено поняття громадського контролю за діяльністю правоохоронних органів в Україні, розкрито його зміст. Встановлено, що під ним треба розуміти визначену законом діяльність представників громадськості, спрямовану на перевірку (спостереження, нагляд) за законністю виконання завдань правоохоронних органів щодо забезпечення публічної безпеки і порядку, охорони прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави, протидії злочинності, надання в межах, визначених законом, послуг з допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій потребують такої допомоги.

Виокремлено найбільш дієві форми та способи громадського контролю (засоби та способи його реалізації) за діяльністю правоохоронних органів в Україні, а саме: представництво громадськості в колегіальних органах при центральних та територіальних підрозділах правоохоронних органів, зокрема: діяльності громадських рад в системі правоохоронних органів; участь громадськості в обговоренні та підготовці нормативно-правових актів, які регулюють діяльність правоохоронних органів; безпосереднє звернення громадян та ЗМІ до правоохоронних органів з метою отримання інформації про їх діяльність; участь представників громадськості у відборі кадрів до правоохоронних органів та проходження атестації кадрів; участь представників громадськості під час службової перевірки щодо скарг на дії чи бездіяльність правоохоронців та ін.

Ключові слова: *громадський контроль, діяльність правоохоронних органів, форми та способи громадського контролю за діяльністю правоохоронних органів в Україні.*

Постановка проблеми. Система правоохоронних органів України є тією невід'ємною складовою державних інституцій, рівень довіри до якої повинен бути досить високим, а тому їх діяльність повинна здійснюватись виключно в межах закону, на його виконання для належного забезпечення і захисту прав та свобод громадян та на засадах демократичних принципів діяльності органів публічної влади однією, із форм реалізації яких є можливість здійснення громадського контролю за їх діяльністю. З одного боку, значні повноваження цих органів, які в тому числі реалізуються шляхом застосування у разі необхідності примусових заходів впливу, з іншого – певна закритість інформації про діяльність цих органів ускладнює реалізацію громадського контролю за їх діяльністю, що викликає необхідність розроблення та впровадження дієвих та функціональних форм громадського контролю за їх діяльністю, які дозволять, по-перше, не перешкоджати діяльності правоохоронних органів; по-друге, дадуть змогу ефективно оцінювати їх діяльність з боку громадськості та забезпечувати належну їх взаємодію з громадськістю. Виконання цього завдання є можливим в першу чергу через усвідомлення сутності громадського контролю за діяльністю правоохоронних органів, розробку нових та удосконалення існуючих правових механізмів урегулювання ефективних способів його здійснення, що має бути досягнуто шляхом здійснення наукових пошуків у цьому напрямі.

Аналіз публікацій, в яких започатковано вирішення цієї проблеми. Треба зауважити, що проблематика громадського контролю за діяльністю органів публічної адміністрації та правоохоронних органів не є новою, в різні часи її досліджували такі вчені, як: В. Авер'янов, О. Андрійко, Ю. Барабаш, Д. Бахрах, Ю. Битяк, С. Братель, М. Вітрук, В. Гаращук, І. Голосніченко, С. Гончарук, В. Горшен'єв, Є. Додін, С. Денисюк, І. Залюбовська, І. Ільїнський, Р. Калюжний, С. Ківалов, В. Колпаков, О. Кузьменко, Б. Лазарев, В. Лімонов, А. Лун'єв, Д. Лученко, А. Малишев, О. Машков, М. Мескон, О. Музичук, Н. Нижник, В. Опришко, О. Полінець, А. Селіванов, М. Селівон, В. Семчик, В. Сіренко, М. Снітчук, В. Сорокін, М. Студенікіна, В. Цветков, В. Чіркава, І. Шахов, Ю. Шемшученко, В. Шестак, Є. Шоріна та інші.

Незважаючи на багатоманітність наукових джерел, в яких досліджувались різні аспекти громадського контролю у сфері публічної служби, комплексного дослідження сучасних проблем громадського контролю за діяльністю правоохоронних органів України не проводилось. Отже, необхідність визначення дієвих форм, методів та процедур громадського контролю за діяльністю правоохоронних органів України, їх впровадження є актуальним дослідницьким завданням, яке потребує реалізації.

Мета. У зв'язку з цим з'ясування поняття, розкриття змісту та форм громадського контролю за діяльністю правоохоронних органів є досить актуальним дослідницьким завданням в межах наукового дослідження, що й зумовлює доцільність його реалізації в межах цієї наукової статті.

Виклад основного матеріалу. В Україні забезпечення прав і свобод людини і громадянина є одним із основних завдань процесу реформування українського суспільства, що набуває особливого значення в контексті європейської інтеграції України. Прагнення української держави стати повноправним членом світового співтовариства спрямоване на зміщення напрямів діяльності правоохоронних органів, зокрема з метою першочергового забезпечення ними національних конституційних норм та світових стандартів до отримання прав і свобод людини.

Основною метою діяльності правоохоронних органів є служіння суспільству шляхом надання публічних правоохоронних послуг, забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку, захисту державних кордонів та національної безпеки. Основоположними засадами (принципами) діяльності правоохоронних органів з-поміж інших визначено відкритість та прозорість, а також взаємодію з населенням на засадах партнерства, що закладає основи для повернення довіри до правоохоронного органу та його законної діяльності, спрямованої насамперед на обслуговування громадян у правоохоронній сфері.

Зважаючи на нову «обслуговуючу» функцію правоохоронних органів, основним замовником правоохоронних послуг є народ України, її громадяни, які за рахунок сплати податків їх утримують, а тому повинні мати законодавчо визначенні гарантії контролю за її діяльністю. Сучасне новітнє законодавство України, яке регулює систему прав громадян в цілому і дотримання і захисту їх правоохоронними органами надає певні можливості для громадського контролю за діяльністю правоохоронних органів, але форми такого виду громадського контролю, технології та методи його здійснення потребують свого впровадження та вдосконалення.

Перш ніж з'ясувати поняття та зміст громадського контролю за діяльністю правоохоронних органів в Україні, необхідно з'ясувати сутність громадського контролю за діяльністю органів публічної адміністрації. На початку треба відмітити, що поняття громадського контролю не знайшло законодавчого закріплення, хоча в правовій науці були непоодинокі спроби обґрунтувати необхідність його законодавчого закріплення. Наприклад, С. Ф. Денисюк свого часу пропонував «розробити законопроект «Про громадський контроль в Україні», де на законодавчому рівні закріпити напрямки контрольної діяльності, перелік суб'єктів громадського контролю, принципи та правила здійснення такого контролю, його юридичне оформлення, механізм відповідальності державних і недержавних (діяльність фізичних та юридичних осіб як державного, так і недержавного секторів) структур та їх посадових осіб за невиконання або неякісне чи несвочасне виконання законних вимог громадськості та ін.» [1, с. 6–7]. Сучасний стан законодавчого закріплення поняття громадського контролю слід охарактеризувати так. Попри відсутність спеціального закону про громадський контроль його нормативну базу складають окремі норми Конституції та інших законів. Згідно зі статтями 5 і 38 Конституції, «народ є носієм суверенітету та єдиним джерелом влади в 6 Україні, яку він

здійснює безпосередньо і через органи державної влади та органи місцевого самоврядування, а громадяни мають право брати участь в управлінні державними справами» [2]. Закон України «Про об'єднання громадян» (ч. 1 ст. 20) «до прав зареєстрованих об'єднань громадян відносить і право отримувати від органів державної влади і управління, органів місцевого самоврядування інформацію, необхідну для реалізації своїх цілей і завдань» [3]. Згідно із Законом України «Про звернення громадян», «громадяни України мають право звертатись до органів державної влади, органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян, установ та організацій незалежно від форм власності, до підприємств, до засобів масової інформації, до посадових осіб згідно з їх функціональними обов'язками із зауваженнями, скаргами та пропозиціями щодо їх статутної діяльності, заявою чи клопотанням стосовно реалізації своїх соціально-економічних, політичних та особистих прав і законних інтересів та скаргами про їх порушення» (ч. 1 ст. 1). Вказані суб'єкти мають розглянути ці звернення та сповістити їхніх авторів про результати розгляду (ст. 14). Причому ці права поширюються і на осіб, які не є громадянами України (ч. 3 ст. 1) [4]. Лише у Законі України «Про демократичний цивільний контроль над Воєнною організацією і правоохоронними органами» наведено поняття демократичного цивільного контролю, який визначено «як комплекс здійснюваних відповідно до Конституції і законів України правових, організаційних, інформаційних заходів для забезпечення неухильного дотримання законності й відкритості в діяльності всіх складових частин Воєнної організації та правоохоронних органів держави, сприяння їхній ефективній діяльності і виконанню покладених на них функцій, зміцненню державної та військової дисципліни» [5].

Незважаючи на відсутність законодавчого визначення громадського контролю, неоднозначним є розуміння його змісту серед науковців. Не вдаючись до поглибленого аналізу сутності громадського контролю, що виходить за межі дослідження в межах цієї статті, зупинимось лише на окремих визначеннях сутності громадського контролю, які дотичні до діяльності правоохоронних органів.

Зокрема, Л. Наливайко і А. Орешкова з урахуванням наукового аналізу поняття громадського контролю «запропонували його авторське тлумачення, як одного із видів соціального контролю у формі публічної перевірки діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування з використанням комплексу здійснюваних відповідно до Конституції і законів України правових, організаційних, інформаційних заходів з боку громадян та їх об'єднань в умовах розбудови демократичної, соціальної, правової держави» [6, с. 51]. Однак автори, на нашу думку, звужують розуміння громадського контролю лише до публічної перевірки діяльності суб'єктів владних повноважень, ми ж схильні відносити до форми громадського контролю також аспект взаємодії громадськості та суб'єктів владних повноважень. С. Шестак трактує громадський контроль «як контроль громадян та їх добровільних об'єднань, спрямований на забезпечення законності та прозорості функціонування державного механізму, на розвиток постійних й ефективних взаємозв'язків держави і населення» [7, с. 41]. Зі свого боку, І. Сквірський «під громадським контролем розуміє діяльність громадськості, яка має на меті перевірку або спостереження з метою перевірки для протидії, попередження або припинення протиправних дій, рішень чи бездіяльності суб'єктів публічного управління» [8, с. 42–43]. На думку автора, характерною рисою громадського контролю є те, що він здійснюється як окремими приватними особами, так і громадськими об'єднаннями, які незалежні від об'єктів контролю.

Найбільш широке дослідження громадського контролю через призму діяльності правоохоронних органів було здійснено С. Денисюком, який під громадським контролем розуміє «систему відносин громадянського суспільства з державою, яка базується на підзвітності органів державної виконавчої влади (правоохоронних органів) органам державної законодавчої влади (парламентський контроль) та недержавним структурам (громадськості)» [9, с. 59, 517].

Як правильно зазначає В. М. Кравчук, «відсутність у чинному законодавстві України єдності змісту та поняття громадського контролю, закріплення належного організаційно-процедурного регулювання його реалізації, зокрема чітких правил здійснення такого контролю, створює штучні бар'єри для контрольної функції громадянського суспільства». Для вирішення вказаних проблем важливим є не лише розробка та ухвалення спеціального закону про громадський контроль, проекти якого в різні часи розроблялися та навіть вносились на розгляд Верховної Ради України [10, 11], а

й формування якісно нового типу особистості, свідомої своїх прав і обов'язків громадянина, розвиток сильного громадянського суспільства та народовладдя у державі [12, с. 59]. Незважаючи на неодноразові спроби внести на розгляд Парламенту законопроекти «Про громадський контроль» найбільш прагматичною, на нашу думку, є Проект Закону України від 13.05.2015 р. № 2737-1 «Про громадський контроль», яким запропоновано досить широке розуміння громадського контролю над органами державної влади та органами місцевого самоврядування, як здійснення правових, організаційних, інформаційних заходів для забезпечення неухильного дотримання органами державної влади та місцевого самоврядування положень Конституції, законів України, інших нормативно-правових актів з метою сприяння їхній ефективній діяльності й виконання покладених на них функцій захисту прав, свобод, інтересів громадян [13].

Водночас основи нормативно-правового регулювання реалізації різних форм громадського контролю вже закладені в окремих законодавчих актах, якими регулюється правовий статус окремих правоохоронних органів. Зокрема в Законі України «Про Національну поліцію» в Розділі VIII «Громадський контроль за діяльністю поліції» нормативно визначені такі форми громадського контролю за діяльністю поліції: отримання та оприлюднення звіту про поліцейську діяльність; контроль за діяльністю керівника поліції та прийняття резолюції недовіри йому; шляхом взаємодії між керівниками територіальних органів поліції та представниками органів місцевого самоврядування; шляхом залучення громадськості до розгляду скарг на дії чи бездіяльність поліцейських [14].

Аналіз законодавчих засад та наукових підходів до розуміння поняття «громадського контролю» дає змогу визначити його як діяльність громадян чи їх об'єднань щодо контролю за виконанням органами державної влади або їх посадовими особами положень законодавчих актів, належного виконання ними своїх повноважень та дотримання прав і свобод людини. Тобто ми є прибічниками вузького розуміння «громадського контролю», який може здійснюватися організованою і не організованою громадськістю безпосередньо, а не через представницькі органи, що в подальшому зумовить розкриття його змісту стосовно діяльності суддів в Україні.

З огляду на вище зазначене та з урахуванням завдань, які покладаються на правоохоронні органи України, можна визначити, що громадський контроль за діяльністю правоохоронних органів – це визначена законом діяльність представників громадськості (як індивідуальних, так і колективних суб'єктів), спрямована на перевірку (спостереження, нагляд) за законністю виконання завдань правоохоронних органів щодо забезпечення публічної безпеки і порядку, охорони прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави, протидії злочинності, надання в межах, визначених законом, послуг з допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій потребують такої допомоги.

Р. Миронюк, здійснивши дослідження змісту громадського контролю за діяльністю поліції на монографічному рівні, зробив такі висновки: «Мета громадського контролю за діяльністю правоохоронних органів полягає у тому, щоб не допустити дій контрольованих суб'єктів за межами законності й правопорядку, попередити можливі відхилення від намічених цілей, а також інтересів суспільства та його суб'єктів, а у разі появи цих відхилень усунути їх негативні наслідки. Завданнями громадського контролю за діяльністю правоохоронних органів є: 1) отримання точної і повної інформації щодо діяльності правоохоронних органів; 2) сприяння підвищенню ефективності роботи правоохоронних органів; 3) поширення серед громадськості соціально значущої функції правоохоронних органів; 4) підтримання іміджу правоохоронних органів та престижу роботи правоохоронця; 5) забезпечення прозорого відбору кадрів для правоохоронних органів, їх переміщення та іншого просування по службі; 6) підвищення рівня законності забезпечення прав і свобод громадян в діяльності правоохоронних органів; 7) покращення умов та порядку надання правоохоронних послуг. Зміст громадського контролю за діяльністю правоохоронних органів проявляється у його процедурних формах та інституційних елементах. Інституційними елементами громадського контролю за діяльністю правоохоронних органів є: суб'єкт, об'єкт, предмет та процедура його здійснення. Суб'єктами такого громадського контролю є громадяни та громадські об'єднання – неорганізована та організована громадськість. Об'єктами громадського контролю є підрозділи правоохоронних органів, їх науково-дослідні установи та установи забезпечення, а також конкретні правоохоронці або претенденти на службу в правоохоронні органи. Предметом громадського контролю є діяльність

вказаних об'єктів з реалізації прав і свобод громадян, задоволення їх потреб та інтересів. Процедура громадського контролю містить комплекс форм і методів його здійснення відповідно до завдань та характеру згаданих вище компонентів» [14, с. 56–58].

На виконання завдань дослідження нижче доцільно з'ясувати форми громадського контролю за діяльністю правоохоронних органів, зміст яких буде розкрито в наступних наукових публікаціях. Для виокремлення форм громадського контролю за діяльністю правоохоронних органів доцільно здійснити аналіз нормативних актів, які регулюють правовий статус цих органів, а саме: суду, прокуратури, Національної поліції, органів служби безпеки, антикорупційних органів (НАБУ, НАЗК, Нацагентство з повернення активів), Військової служби правопорядку у Збройних Силах України, Служби зовнішньої розвідки України, органів митного контролю, органів охорони державного кордону, органів і установ виконання покарань.

З-поміж цих законодавчих актів тільки Закон України «Про Національну поліцію» містить розділ VIII «Громадський контроль за діяльністю поліції», в якому нормативно визначені такі форми громадського контролю за діяльністю поліції: отримання та оприлюднення звіту про поліцейську діяльність; контроль за діяльністю керівника поліції та прийняття резолюції недовіри йому; шляхом взаємодії між керівниками територіальних органів поліції та представниками органів місцевого самоврядування; шляхом залучення громадськості до розгляду скарг на дії чи бездіяльність поліцейських [15].

Аналіз законодавчих актів, які тим чи іншим чином регламентують порядок здійснення громадського контролю за діяльністю правоохоронних органів, а також зважаючи на сутність заходів, спрямованих на забезпечення такого контролю, можна виділити такі форми цього контролю (засоби та способи його реалізації):

1) представництво громадськості в колегіальних органах при центральних та територіальних підрозділах правоохоронних органів, зокрема: діяльності громадських рад в системі правоохоронних органів, наприклад діяльність Ради громадського контролю при Національному бюро (Стаття 31) [16], яка діє на підставі Положення про Раду громадського контролю при Національному антикорупційному бюро [17]; діяльності громадської ради доброчесності при Вищій кваліфікаційній комісії суддів, яка утворюється з метою сприяння Вищій кваліфікаційній комісії суддів України у встановленні відповідності судді (кандидата на посаду судді) критеріям професійної етики та доброчесності для цілей кваліфікаційного оцінювання (стаття 87 Закону «Про судоустрій та правовий статус суддів») [18];

2) участь громадськості в обговоренні та підготовці нормативно-правових актів, які регулюють діяльність правоохоронних органів;

3) безпосереднє звернення громадян та ЗМІ до правоохоронних органів з метою отримання інформації про їх діяльність;

4) участь представників громадськості у відборі кадрів до правоохоронних органів та проходження атестації кадрів;

5) участь представників громадськості під час проведення службової перевірки щодо скарг на дії чи бездіяльність правоохоронців;

6) організації опитування громадської думки про діяльність правоохоронних органів;

7) зобов'язання звітування керівництва підрозділів правоохоронних органів про результати своєї діяльності перед громадськістю;

8) участь правозахисних громадських організацій у розробці програм діяльності правоохоронних органів.

Висновки. У підсумку треба зазначити, що в межах однієї наукової статті не можна розкрити зміст всіх засобів та способів громадського контролю за діяльністю правоохоронних органів, а тим більше визначити вади організації його здійснення та запропонувати шляхи їх подолання, що звісно буде здійснено нами в межах наступних наукових публікацій. Тож треба констатувати, що вище зазначена лише частина тих проблемних питань, які потребують вирішення як в законодавчому полі, так і в правозастосовчій практиці реалізації громадського контролю за діяльністю правоохоронних органів, який звісно повинен бути, але він повинен бути повною мірою нормативно-урегульованим, прозорим, цілепокладальним та таким, що не здійснюється всупереч діяльності правоохоронних органів, інтересів суспільства та порушує права і свободи громадян в особі тих же правоохоронців.

Список використаних джерел

1. Денисюк С. Ф. Сутність громадського контролю: співвідношення понять у теорії та законодавстві. URL : <http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/apdu/2008-2/doc/5/07.pdf>.9.
2. Конституція України від 28 червня 1996 року (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
3. Про об'єднання громадян : Закон України від 16.12.1992. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 34. Ст. 504.
4. Про звернення громадян : Закон України від 02 жовтня 1996 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 47. Ст. 256.
5. Про демократичний цивільний контроль над Воєнною організацією і правоохоронними органами : Закон України від 19 червня 2003 р. № 975-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 46. Ст. 366.
6. Наливайко Л. Р., Орешкова А. Ф. Громадський контроль в умовах сучасних євроінтеграційних процесів. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2015. № 3. С. 47–55.
7. Шестак С. В. Недержавний контроль за діяльністю міліції: теоретико-правовий аспект : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / ХНУВС. Харків, 2009. 199 с.
8. Сквірський І. О. Громадський контроль у публічному управлінні: теоретико-правові та праксеологічні аспекти : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.07 / ЗНУ. Запоріжжя, 2013. 413 с.
9. Денисюк С. Ф. Громадський контроль як гарантія законності у адміністративній діяльності правоохоронних органів в Україні : монографія. Харків : Золота миля, 2010. 368 с.
10. Про громадський контроль : Проект Закону України від 11.10.2004. URL : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_2?id=&pf3516=6246&skl=5
11. Про громадський контроль : Проект Закону України від 14.04.2014. URL : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=50646.
12. Кравчук В. М. Громадський контроль у функціонуванні судової влади. *Вісник Національної академії прокуратури України*. 2016. № 3(45). С. 53–60.
13. Про громадський контроль : Проект Закону України від 13.05.2015. URL : <https://ips.ligazakon.net/document/JH2411AA>.
14. Миронюк Р. В. Громадський контроль за діяльністю поліції : монограф. Дніпро : Видавець Біла К. О., 2020. 136 с.
15. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015. *Голос України*. 2015. № 141–142.
16. Про Національне антикорупційне бюро України : Закон України від 14.10.2014. *Офіційний вісник України*. 2014. № 87. 2472.
17. Про затвердження Положення про Раду громадського контролю при Національному антикорупційному бюро : постанова Кабінету Міністрів України від 16.02.2022 № 132. *Офіційний вісник України*. 2022. № 18. Ст. 981.
18. Про судоустрій та правовий статус суддів : Закон України від 02.06.2016. *Відомості Верховної Ради України*. 2016. № 31. Ст. 545.

Надійшла до редакції 21.04.2022

References

1. Denysiuk, S. F. Sutnist hromadskoho kontroliu: spivvidnoshennia poniat u teorii ta zakonodavstvi [The essence of public control: the relationship between concepts in theory and legislation]. URL: <http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/apdu/2008-2/doc/5/07.pdf>.9. [in Ukr.].
2. Konstytutsiia Ukrainy vid 28 chervnia 1996 roku (zi zminamy i dopov.) [The Constitution of Ukraine of June 28, 1996 (amended and supplemented)]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. 1996. № 30. Art. 141. [in Ukr.].
3. Pro obiednannia hromadian [On unification of citizens] : Zakon Ukrainy vid 16.12.1992. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. 1992. № 34. Art. 504. [in Ukr.].
4. Pro zvernennia hromadian [About the appeal of citizens] : Zakon Ukrainy vid 02 zhovtnia 1996 r. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. 1996. № 47. Art. 256. [in Ukr.].
5. Pro demokratychnyi tsyvilnyi kontrol nad Voiennoiu orhanizatsiieiu i pravookhoronnymy orhanamy [On democratic civilian control over the military organization and law enforcement agencies] : Zakon Ukrainy vid 19 chervnia 2003 r. № 975-IV. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. 2003. № 46. Art. 366. [in Ukr.].
6. Nalyvaiko, L. R., Orieshkova, A. F. (2015) Hromadskiy kontrol v umovakh suchasnykh yevrointehratsiinykh protsesiv [Public control in the conditions of modern European integration processes]. *Naukovyi visnyk Dnipropetrovskoho derzhavnogo universytetu vnutrishnikh sprav*. № 3, pp. 47–55. [in Ukr.].
7. Shestak, S. V. (2009) Nederzhavnyi kontrol za diialnistiu militsii: teoretyko-pravovyi aspekt [Non-state control over police activities: theoretical and legal aspect] : dys. ... kand. yuryd. nauk : 12.00.01 / KhNUVS. Kharkiv, 199 p. [in Ukr.].
8. Skvirskiy, I. O. (2013) Hromadskiy kontrol u publichnomu upravlinni: teoretyko-pravovi ta prakseolohichni aspekty [Public control in public administration] : dys. ... d-ra yuryd. nauk : 12.00.07 /

ZNU. Zaporizhzhia, 413 p. [in Ukr.].

9. Denysiuk, S. F. (2010) Hromadskyi kontrol yak harantiia zakonnosti u administrativnii diialnosti pravookhoronnykh orhaniv v Ukraini [Public control as a guarantee of legality in the administrative activity of law enforcement agencies in Ukraine] : monohraf. Kharkiv : Zolota mylia, 368 p. [in Ukr.].

10. Pro hromadskyi kontrol [On public control] : Proiekt Zakonu Ukrainy vid 11.10.2004. URL : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_2?id=&pf3516=6246&skl=5 [in Ukr.].

11. Pro hromadskyi kontrol [On public control] : Proiekt Zakonu Ukrainy vid 14.04.2014. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=50646. [in Ukr.].

12. Kravchuk, V. M. (2016) Hromadskyi kontrol u funktsionuvanni sudovoi vlady [Public control in the functioning of the judiciary]. *Visnyk Natsionalnoi akademii prokuratury Ukrainy*. № 3(45), pp. 53–60. [in Ukr.].

13. Pro hromadskyi kontrol [On public control] : Proiekt Zakonu Ukrainy vid 13.05.2015. URL : <https://ips.ligazakon.net/document/JH2411AA> [in Ukr.].

14. Myroniuk, R. V. (2020) Hromadskyi kontrol za diialnistiu politsii [Public control over police activities] : monohraf. Dnipro : Vydavets Bila K. O., 136 p. [in Ukr.].

15. Pro Natsionalnu politsiiu [On the National Police] : Zakon Ukrainy vid 02.07.2015. *Holos Ukrainy*. 2015. № 141–142. [in Ukr.].

16. Pro Natsionalne antykoruptsiine biuro Ukrainy [On the National Anti-Corruption Bureau of Ukraine] : Zakon Ukrainy vid 14.10.2014. *Ofitsiinyi visnyk Ukrainy*. 2014. № 87. Art. 2472. [in Ukr.].

17. Pro zatverdzhennia Polozhennia pro Radu hromadskoho kontroliu pry Natsionalnomu antykoruptsiinomomu biuro [On the approval of the Regulations on the Council of Public Control under the National Anti-Corruption Bureau] : postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 16.02.2022 № 132. *Ofitsiinyi visnyk Ukrainy*. 2022. № 18. Art. 981. [in Ukr.].

18. Pro sudoustrii ta pravovyi status suddiv [On the judiciary and the legal status of judges] : Zakon Ukrainy vid 02.06.2016. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. 2016. № 31, art. 545. [in Ukr.].

ABSTRACT

Vitalii Shevchuk. The concept of content and forms of public control over the activities of law enforcement agencies. The article presents the concept of public control over the activities of law enforcement agencies in Ukraine, reveals its content. It is established that it should be understood as statutory activities of public representatives aimed at checking (monitoring, supervision) the legality of law enforcement tasks to ensure public safety and order, protection of human rights and freedoms, as well as the interests of society and the state, combating crime, providing within the limits determined by law, services for assistance to persons who need such assistance for personal, economic, social reasons or as a result of emergencies.

It was found that the tasks of public control over the activities of law enforcement agencies are: 1) obtaining accurate and complete information on the activities of law enforcement agencies; 2) assistance in improving the efficiency of law enforcement agencies; 3) dissemination among the public of socially significant functions of law enforcement agencies; 4) maintaining the image of law enforcement agencies and the prestige of the work of law enforcement officers; 5) ensuring transparent selection of personnel for law enforcement agencies, their transfer and other promotion; 6) increasing the level of legality of ensuring the rights and freedoms of citizens in the activities of law enforcement agencies; 7) improving the conditions and procedure for providing law enforcement services.

The most effective forms and methods of public control (means and methods of its implementation) over the activities of law enforcement agencies in Ukraine are identified, namely: 1) public representation in collegial bodies at central and territorial units of law enforcement agencies, in particular: public councils in law enforcement for example, the activities of public councils at the Ministry of Internal Affairs, SES, SBGS, Public Control Council at the National Bureau, public integrity council at the High Qualifications Commission of Judges); 2) public participation in the discussion and preparation of regulations governing the activities of law enforcement agencies; 3) direct appeal of citizens and the media to law enforcement agencies in order to obtain information about their activities; 4) participation of public representatives in the selection of personnel for law enforcement agencies and the certification of personnel; 5) participation of public representatives in the official inspection of complaints about the actions or inaction of law enforcement officers; 6) organization of public opinion polls on the activities of law enforcement agencies; 7) the obligation to report to the public on the results of their activities to the management of law enforcement agencies; 8) participation of human rights public organizations in the development of law enforcement programs.

Keywords: *public control, activity of law enforcement bodies, forms and methods of public control over activity of law enforcement bodies in Ukraine.*